

Sean MacBride: XXV aniversari de l'aprovació de l'Informe *Moltes veus, un sol món*

Antonio Pasquali

L'elecció de Sean MacBride el 1977 per presidir la Comissió Internacional d'Estudi dels Problemes de la Comunicació va ser un dels grans encerts de l'aleshores director general de la Unesco Amadou-Mathar M'Bow (l'altre, igual d'important, i al qual vull retre homenatge en aquest article, va ser posar Acher Deleon al capdavant del secretariat redactor-editor de l'Informe). Sense esmentar altres detalls del seu impressionant currículum, MacBride portava la doble i merescuda aurèola de premi Nobel de la pau (1974) i de premi Lenin de la pau (1977) i acabava de finalitzar una reeixida missió de comissionat de l'ONU a Namíbia. La seva mirada penetrant, meitat cap enfora meitat cap endins, el seu anglès cristal·lí i el seu francès parisenc (se'n pot escoltar la veu a www.nobelprize.org/peace/laureates) emanaven la reconfortant fascinació d'aquell que, mantenint-se connectat com pocs a problemes molts reals, grans i cruels, no renuncia ni per un instant a la utopia real d'una humanitat pacificada ni es desespera per una mediació sempre possible. Sabia i entenia perfectament que la comunicació era un dels problemes més àlgids de la nostra època, va aconseguir muntar el magistral informe *Moltes veus, un sol món* en plena Guerra Freda i hi va deixar imprès el poderós segell de la seva *humanitas*. N'és una prova que tots, espontàniament, l'haguem rebatejat Informe MacBride.

La celebració ara del vint-i-cinquè aniversari de la seva aparició amb l'esperit d'un homenatge degut respon a la pregunta de la seva possible repercussió. Centenars, potser milers, de ponderosos informes internacionals

han passat en aquest quart de segle als arxius, molts als arxius morts. L'Informe MacBride no ha deixat de ser una referència essencial per a tots els que s'ocupen del món de les comunicacions i, per bé que a vegades ha estat més citat que no pas llegit (però això també passa amb Clausewitz i els Evangelis, Maquiavel o Marx), el cert és que ignorar-ne avui l'existència entre comunicòlegs és emetre una nefasta senyal d'ignorància i desfasament.

Són múltiples les raons que expliquen la supervivència i el vigor d'aquest delicat treball col·lectiu. Crec, a títol personal, que una de les més funcionals va ser que l'equip redactor va saber evitar els enlluernaments tecnològics i va anar directe a la substància moral, social i política del problema. No és que hi faltin estadístiques i referències tecnològiques, i fins i tot prospeccions en bona mesura encertades, però essencialment l'Informe evita la temptació futurològica d'explicar-nos com seria el món si es confirmessin certes tendències (avui seria il·legible), per atacar amb armes i instruments el mil·lenari tema de la relacionalitat humana en àmbits tecnològics i polítics contemporanis: la seva gran *ouverture* es titula "Comunicació i societat" i les seves conclusions s'eixamplen en temes del gènere *conseqüències socials, democratització de la comunicació o cooperació internacional*. Invoco, doncs, la mateixa raó que fa de la *Física* d'Artistòtil una obra científica terriblement passada de moda i de la seva *Ètica Nicomaquea*, una obra moral dramàticament actual. L'Informe MacBride es va salvar de la desactualització perquè va ancorar la comunicació contemporània, amb les seves fulguracions tecnològiques, els seus estats traïdors, les seves multinacionals prevaricadores i les seves guerres fredes, no tan sols al seu esdevenidor tecnològic sinó als eterns interrogants de la relacionalitat humana, de la presència de l'altre, de la intersubjectivitat, dels drets de l'home.

Antonio Pasquali

*Professor de la Universitat Central de Veneçuela i
exsotsdirector general de la Unesco per a les Comunicacions*

M'atreviria a afirmar, també, que el millor pensament que té avui el món de les comunicacions s'ajuda, conscientment o inconscientment, en menor mesura de vocabularis forjats per diferents escoles i disciplines (el de l'Escola de Frankfurt en primer terme) i en major mesura d'un vocabulari *unesquià* que va sortir de documents per a iniciats per ser trafegat *urbi et orbi* justament per l'Informe MacBride; només cal repassar-ne el sumari perquè no en tinguem cap dubte.

Durant el quart de segle que s'acaba d'escolar, molts dels poders que en el seu moment no van desitjar l'aparició de l'Informe no han fet sinó reforçar-se i han donat vida a una mena de mitridització i de resignació enfront dels desequilibris i interferències comunicacionals més estridents. Però les idees també són tossudes i ho són en la mesura de la seva aproximació més gran a un cert ideal de justícia. Per això recordem i commemorem avui una obra que no necessita reverdir llorers perquè la seva autèntica celebritat encara ha d'arribar.